

testiraš!». A ja njemu: »Albe, kad se smirim onda uistinu neću protestirati, ali će zato ostati djela koja će i dalje protestirati.«

Tužne godine 1964., čini mi se prve nedjelje po Uskrsu susretne mo se poslije mise pred katedralom. Nekako mi je umorno izgledao, ali uvijek jednako optimističan. Poslije dugog razgovora onako će veselo: »Kršćani su štedjet stali, ništa Bogu da dadu, a ti isto jedan od njih, more nota na sve strane, a dragom Bogu ništa!«. »Vidiš, Albe, varaš se. Pogledaj među mojim rukopisima kod tebe doma, pa ćeš naći i takve moje muzike.« (Naime, Albe je namjeravao pisati jednu studiju o meni pa me je tražio da mu dam sva moja djela i sve što je o meni napisano kao i što sam ja napisao.) »No šalim se, ali mogao bi napisati za ovaj moj katedralni zbor jednu latinsku misu.« Ja sam mu to obećao. Nekoliko dana kasnije išao sam Ilicom i susretom prof. Andreisa, ide nekako sav utučen i ozbiljan, priđe mi i reče: »Znaš li da je Albe umro?«. Ja zaprepašten, sav protirnuo od očaja, ispričam mu o našem nedavnom susretu, i bila mi je sasvim neprihvatljiva tužna činjenica da je Albe mrtav. Sutradan sam primio osmrtnicu, gledao je nježno i zaprepašteno. Ne mogu opisati bol i tugu koju sam osjećao kad je Providnost iz ovog života otrgla čovjeka i prijatelja koji je još mnogo toga mogao dati hrvatskoj glazbenoj kulturi. Godinu dana poslije njegove smrti ja sam latinsku misu napisao i predao je na izvođenje katedralnom zboru, ali mada je djelo posvećeno njegovoj uspomeni do danas nije izvedeno ni djelomično.

Eto ispovijesti moga prijateljevanja sa Albom Vidakovićem.

NEIZPOLNJENA MISEL ALBE VIDAKOVIĆA

(Prispevek k biografiji)

Dragotin Cvetko, Ljubljana

Stiki, ki so bili med nama, A. Vidakovićem in menoj, so bili tesni in iskreni, prijateljski v pravem in čistem pomenu besede. Spoznala sva se kmalu po drugi vojni in se tu in tam srečavala ter se pogovarjala o vprašanih, ki so naju oba zanimala. Posebno intenzivni so postali nekako po letu 1958, tako sodim po spominu in tudi po korespondenci, ki je poslej bila čedalje obilnejša.¹ Marsikaj skupnega naju je vezalo, najbolj gotovo to, da sva oba raziskovala glasbeno preteklost, on hrvatsko jaz slovensko. Metodološko sva si bila sorodna in oba sva bila mnenja, da je treba razvoj in dosežke neke nacionalne in s tem ravno tako slovenske in hrvatske zgodovine glasbe razumeti in tretirati tako z vidika specifičnih razmer in pogojev nacionalnega kot evropskega prostora. Spremljala sva delo, ki sva ga vsak na svoj način in vsak zase opravljala. Tudi vrednotila sva ga, kritično, odprto in z namenom, da bi bilo kar najbolj uspešno in bi s tem tudi sama rasla. Bila so to plodna leta, zame in, mislim, tudi zanj, dragocena strokovno in za oblikovanje čistih človeških odnosov.

Ko je prijatelj Vidaković snoval svoje delo o Jurju Križaniću, je vznikla misel, da bi ga kot doktorsko

¹ Pisma, ki jih je A. Vidaković pisal avtorju tega prispevka, so hranjena v njegovem privatnem arhivu.

tezo predložil na ljubljanski filozofski fakulteti, ki je bila edina v okviru univerz na jugoslovanskem državnem prostoru, kjer je bilo to mogoče. Bilo je sredi leta 1963, ko mi je to omenil ob nekem srečanju. Zanimalo ga je, ali bi realizaciji lahko nasprotovali kakšni zadržki. Spominjam se, da sem se za njegovo misel navdušil. Podrobno sva se pogovorila o formalnostih, ki spremljajo tak proces, obenem pa sem mu glede na njegov obsežen znanstveni opus in tudi formalne kvalifikacije izrazil prepričanje, da ni ničesar, kar bi lahko oviralo uresničitev izrečene misli. Ko sem v tej smeri dobil pritrditev tudi v teku razgovora na dekanatu ljubljanske filozofske fakultete, sem mu svetoval, naj opravi vse potrebne formalnosti. Zanj so seveda bile potrebne razne listine. V tej zvezi je bilo treba poskrbeti tudi za nostrifikacijo diplome, ki si jo je leta 1941 pridobil na Papeškem inštitutu za cerkveno glasbo v Rimu in z njo stopnjo magistra kompozicije. To in tehnična izdelava medtem že dokončanega dela, ki ga je bilo po predpisih treba predložiti v 10 izvodih, je trajalo precej časa. V pismu, ki mi ga je pisal in je datirano z 11. novembrom 1963, piše Vidaković o tem tole:

»Prvih 6 kopija moje radnje su pretipkane, a sada čekam na ostalo. U međuvremenu će valjda stići i diploma iz Rima, pa ću prosljediti Muz. akademiji na nostrifikaciju. Dotle će radnja biti ispravljena i uvezana i onda ću sve skupa poslati na Dekanat.«

Iz dokumentacije² je razvidno, da so aktualni forumi u Rimu cit. diplomu overovali v dneh 3., 7., 9. in 10. januarja 1964. Ko jo je njen nosilec dobil, jo je poslal »agrebški Muzički akademiji, kjer so jo kmalu, 22. februarja 1964, nostrificirala. Neposredno nato 25. februarja 1964, je Vidaković naslovil dopis »Dekanatu Filozofske fakultete v Ljubljani, Odjel za muzikologiju« z naslednjo vsebino: »Potpisani prijavljujem temu za dizertaciju iz muzikologije pod naslovom 'Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe' s molbom da se odobri. — Primjećujem, da sam tu temu odabrao i obradio na poticaj VIII. Odjela za muzičku umjetnost Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, koja je radnju uzela u svoj izdavački plan i objaviti će ju u 'Radu VIII. Odjela' tokom 1964 godine.«

Tej prijavi je priložil, kar za ta namen zahtevajo predpisi curriculum vitae, bibliografijo (»popis radova«) in dispozicijo teme (»dispozicija radnje«), vse izčrpno in z jasnimi formulacijami. Biografski podatki o njem so nam seveda dobro znani, ravno tako bibliografski.³ Kakor so v cit. prilogi, pa so čisto izvirni, koncipiral jih je Vidaković sam in se mi zato zdi prav, če se objavijo v njegovi stilizaciji:

»Rođen sam dne 2. X 1914. u Subotici (AP Vojvodina). Pučku školu i niže razrede gimnazije završio sam u Subotici, a više razrede gimnazije i maturu u Travniku (BiH) 1932. godine. Teološki fakultet sam studirao od 1932. u Zagrebu i tamo sam 1937. diplomirao. Glazbenu naobrazbu započeo sam sticati u Subotici, gdje sam od 1925. — 1928. bio učenik Gradske muzičke škole (glavni predmet violina). Violinu sam kasnije nastavio privatno kod prof. J. Hermanna, a glasovir učio kod prof. E. Matzakove. Od 1932. učio sam privatno kod prof. F. Dugana u Zagrebu harmoniju, kontrapunkt, forme i harmonizaciju gregorijanskog korala. Od 1937. do 1941. studirao sam na Papirskom Institutu za crkvenu glazbu u Rimu. Diplomirao sam iz kompozicije i gregorijanskog korala postigavši stupanj Magisterija kao đak R. Casimirija i L. Reficea. Muzikologiju i muzičku paleografiju studirao sam kod R. Casimirija, E. Dagnina, P. Perettija i G. Suñola. Od 1941. do 1948. predavao sam kao profesor na zagrebačkom Konzervatoriju harmoniju, kontrapunkt i orgulje. Od 1951. bio sam predavač crkvene glazbe i estetike na Teolo-

² Vsa tu omenjena dokumentacija je ravno tako v priv. arhivu pisca tega prispevka.

³ GI, npr. Muz. enc. II, 1963, 762; MGG 13, 1599—1600; La Musica II, 1971, 1416; Larousse de la Musique 2, 1957, 469; Enc. de la Musique Fasquelle III, 1961, 855.

škom fakultetu u Zagrebu, gdje sam se najprije habilitirao za docenta, a od 1962. bio unaprijeđen za izvanrednog profesora na katedri crkvene glazbe i umjetnosti. Na toj ustanovi osnovao sam 1957. muzikološki seminar, a od 1963. postao predstojnikom njegova Instituta za crkvenu glazbu. Uz to sam od 1942. do danas regens chori zagrebačke katedrale. — Uz svoj pedagoški, dirigentski i kompozitorski rad bavio sam se još od 1937. i muzikologijom. Rezultati toga rada bili su objavljeni najprije u glazbenoj smotri »Sv. Cecilija«, koju sam neko vrijeme (1942—1945) i uređivao, a kasnije u raznim stranim časopisima i domaćim stručnim publikacijama. Kao muzikolog surađivao sam u radu Instituta za narodnu umjetnost u Zagrebu, Staroslavenskog instituta u Zagrebu, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, Međunarodnog komiteta RISM (Répertoire international des sources musicales) u Parizu, za koji sam skupio podatke o svim glazbenim djelima s područja SR Hrvatske tiskanom do 1800. godine. Nadalje sam napisao preko 300 članaka, koji su objavljeni u Muzičkoj enciklopediji, Enciklopediji Jugoslavije, talijanskoj muzičkoj enciklopediji Ricordi i njemačkoj muzičkoj enciklopediji MGG (Die Musik in Geschichte und Gegenwart — Kassel u. Basel).«

Kot curriculum vitae se mi zdi za raziskovanje vseh podrobnosti okrog Vidakovićeve osebnosti potrebno na mestu objaviti tudi dispozicijo doktorske teme, kakor joj je v cit. prilogi sam orisal:

»Gradivo radnje pod naslovom, *Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe* raspoređeno je kako slijedi: Uvod I. Životopis Jurja Križanića, II. Bibliografski podaci o Križanićevoj glazbenoj djelatnosti, III. Razdoblje Križanićeve glazbene formacije, IV. Glazbeni elementi u Križanićevim djelima, V. *Asserta musicalia* — opis djela i analiza, Zaključak. Prilog: latinski izvornik i hrvatski prijevod traktata, *Asserta musicalia* Bilješke — 185 bilježaka uz tekst radnje) Sadržaj. — *Obrazloženje teme i dispozicije radnje*: 1) Juraj Križanić (1617—1683) je jedan od najznačajnijih hrvatskih mislilaca i pisaca 17. stoljeća. Njegov život i brojna djela s područja politike, ekonomije, teologije i filologije već su do sada mnogi ugledni domaći i strani pisci obrađivali. Jedino je njegova djelatnost s područja glazbe ostala skoro nezapažena. S jedne strane stoga, jer se za tu djelatnost jedva i znalo, a s druge strane zato, jer se smatralo, da ona ne zadire bitno u osnovne planove njegova životnog zadatka. — 2) Svrha je ove radnje, da ispita, prikaže i osvijetli s raznih strana glazbenu djelatnost J. Križanića uopće, i da potankom analizom raščlani još na posebni način njegovu jedino za života tiskano djelo traktat '*Asserta musicalia*', koje predstavlja jedno od rijetkih muzikoloških djela naše starije literature. Da bi se ušlo u trag psihološkoj i stvarnoj podlozi Križanićeva djelovanja na muzikološkom polju, proučen je ponovo njegov život, ispitana sva njegova glavna djela i izdvojeni momenti u vezi s glazbom. Prikazan je među ostalim i do sada neobjavljeni traktat '*De musica*' iz njegove '*Politike ili razgovora ob vladateljstvu*', a također i njegova ostala manja djela i izumi u vezi s glazbom. Osim potanke analize priložen je potpun latinski izvornik traktata '*Asserta musicalia*' i njegov hrvatski prijevod, da bi to rijetko djelo moglo biti pristupačno i našoj široj kulturnoj javnosti. — 3) Pri razradi ovog gradiva služio sam se historijskom, analitičkom i komparativnom metodom. Historijskom pri vrednovanju podataka iz Križanićeve glazbene formacije, a napose iz razdoblja njegove glazbene formacije. Analitičkom i komparativnom metodom u raščlanjivanju i tumačenju osobito traktata '*Asserta musicalia*' pri čemu sam se napose osvrtao na rezultate najistaknutijih tadašnjih glazbenih teoretika na čelu s G. Zarlinom i A. Kircherom. Time je postignuto, da se iz analiza i komparacija može jasno razabrati u čemu se sastoji Križanićev doprinos glazbenoj teoriji i praksi njegova vremena, a s time u vezi i uloga jednog našeg učenjaka u stvaranju temelja naše muzikologije.«

Iz te obrazložitve su jasno spoznavni vidiki, ki so vodili avtorja v pripravljanju cit. dela.

Svoji prijavi z dne 25. februarja 1964 Vidaković ni priložil dokumentov o svojih formalnih kvalifikacijah, kar je bilo sicer v smislu predpisa treba. To je storil naknadno, o tem priča njegov dopis dekanatu filozofske fakultete z dne 9. marca 1964, v katerem je rečeno:

»U vezi moje molbe i dizertacije, koje sam dne 3. III. 1964. predao Naslovu i nakon što sam Tajniku Fakulteta pokazao originale svih mojih diploma, u prilogu dostavljam slijedeće: 1) Sudski ovjereni prijepis *Diplome Magisterija iz kompozicije* izdan dne 10. VI. 1941 od Papinskog Instituta za crkvenu glazbu u Rimu, a *nostrificiran* dne 22. II. 1964 od Dekanata Muzičke akademije u Zagrebu; 2) Od Sveučilišta ovjereni originalni prijepis *Diplome Teološkog fakulteta* izdan dne 19. VI. 1952 u Zagrebu.«

Svoje diplome je potom takem na dekanatu cit. fakultete dal osebno na vpogled 3. marca 1964. Takrat je najbrž predao istotam tudi predpisano število disertacije, čeravno je formalni dopis, ki je spremljal to predajo, datiran z 28. februarjem 1964. V izvorniku se ta glasi takole:

»Potpisani dostavlja deset primjeraka svoje disertacije pod naslovom '*Asserta musicalia*' (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe' s molbom, da se uzme na ocjenu i prihvati. Ujedno prilaže i ove dokumente: 1) *Nostrificiranu Diplomom Magisterija iz kompozicije*, postignutu u Rimu na Papinskom Institutu za crkvenu glazbu 1941. 2) *Diplomu Magisterija iz Gregorijanskog korala*, postignutu na istom Institutu 1941. godine. 3) *Diplomu o svršenom studiju na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 1937. godine*.«

Ko je predao disertaciju, je očitno imel le izvornike cit. diplom, ne pa tudi njihove duplikate, ki bi zadoščale za namen. Kot je razvidno iz že omenjenega njegova dopisa z dne 9. marca 1964, je te oskrbel v nekaj naslednjih dneh in dostavil dekanatu.

Kmalu zatem je fakultetna uprava ljubljanske filozofske fakultete, današnji pedagoško-znanstveni svet, na svoji seji razpravljala o Vidakovićevi prijavi. Čeravno je bila disertacija že predložena v skladu s tradicionalnim postopkom najprej izvolila komisijo za pregled listin in presojo doktorske teme. Sestavljala sta jo podpisani in kroatist prof. Emil Štampar, ki ju je o tem dekanat formalno obvestil z dopisom z dne 7. aprila 1964. Ugotovila sva, da kandidat A. Vidaković izpolnjuje vse formalne pogoje in da tema, ki jo je bil prijavil, ustreza namenu. Na temelju tega mnenja je fakultetna uprava določila komisijo za oceno doktorske staze, v kateri smo bili podpisani avtor tega prispevka, zgodovinar B. Grafenauer in E. Štampar.

Vse nas, ki smo bili člani komisije, je Vidakovićeve disertacije pritegnila. Brali smo jo intenzivno in z napeto pozornostjo, ki jo je zaslužila. Bila je delo, ki ga je napisal formiran muzikolog, česar smo se zavedali. Razen tega je obravnavala snov, ki je bila izredno zanimiva že zaradi osebnosti Jurja Križanića, pa tudi in v tej zvezi seveda predvsem muzikološko. Dogovorili smo se, da bom poročilo o njej sestavil podpisan, nakar ga bomo skupno prebrali in eventualno redigirali, podpisali in predložili fakultetni upravi. V nadaljevanju postopka bi ta naše poročilo sprejela, določila komisijo za obrambo in priporočila realizacijo končne faze tega procesa. Sledila bi sama obramba in nato promocija.

Kaže, da smo hiteli, ne da bi za to obstajal zunanji vzrok. Primer je bil jasen in nesporen. Bilo je dopoldne 19. aprila 1964, ko sem v svojem kabinetu na fakulteti sestavljal poročilo o Vidakovićevi disertaciji. Že sem se bližal k njegovemu koncu, ko je pozvonil telefon: z doma so mi sporočili, da je ravnokar prispel iz Zagreba telegram s tekstom, ki me je pretresel — Albe Vidaković je prejšnji dan umrl. Roka se mi je ustavila, pogled se mi je usmeril v neznane daljave. Bogato življenje se je ustavilo tik pred uresničenjem

misli, ki je za Vidakovića nekaj pomenila, saj je bila porojena iz njega in njegovih hotenj; bil bi prvi doktor muzikoloških znanosti, ki je bil kdaj za to disciplino promoviran na neki, v tem primeru Ljubljanski, univerzi na jugoslovanskem državnem prostoru, z njim bi se ponašala tudi muzikološka katedra ljubljanske filozofske fakultete. Mnogo prezgodnja smrt ni dovolila, da bi Vidakovićevo biografijo pomnožil še zanimiv in značilen fragment, podatek o njegovem doktorskem naslovu. Ta list je ostal nepopoln, sicer skoraj do kraja popisani, a brez tistega konca, ki bi pomenil konkretizacijo započete misli in formalno priznanje že opravljenemu delu. Le-to pa je izšlo⁴ in njegov temeljni namen in pomen je bil s tem izpolnjen. Sklenilo je muzikološki opus tega pomembnega raziskovalca, ki je imel pred seboj še velike načrte, a je že s tem, kar je dotlej dal, kvalitetno prispeval v zgodovino hrvatske glasbe in si pridobil veljavo tudi v širšem muzikološkem svetu.

⁴ Gl. Vidaković A., »Asserta musicalia« (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe, v: Rad JAZU, knj. 337, Zagreb, 1965; isti Yury Križanič's Asserta musicalia (1656) and his other musical works. Zagreb, 1967.

NEISPUNJENA ZAMISAO ALBE VIDAKOVIĆA

(Doprinos biografiji)

Dragotin, Cvetko, Ljubljana

Veze koje sam imao s pokojnim Vidakovićem bijahu tijesne i iskrene, prijateljske u pravom i čistom smislu riječi. Upoznali smo se odmah poslije drugog svjetskog rata te se tu i tamo susretali i razgovarali o pitanjima koja su nas obojicu zanimala. Posebno intenzivni bijahu ti razgovori negdje iza 1958. godine, sudeći po sjećanju i korespondenciji koja je otada bila sve obilnija.¹ Povezivalo nas mnogo toga zajedničkog, najviše svakako to što smo obojica istraživali glazbenu prošlost, on hrvatsku, a ja slovensku. Metodološki bijasmo veoma bliski jedan drugome i jednako smatrali da treba razvoj i dostignuće neke nacionalne, pa tako i hrvatske i slovenske, povijesti glazbe razumjeti i tretirati s vidika specifičkih prilika i uvjeta nacionalnog i evropskog prostora. Pratili smo rad kojim smo se svaki na svoj način i zasebno bavili. Taj rad smo također vrednovali, kritički, otvoreno i s namjerom da bude što uspješniji, kako bismo zajedno s njime i sami rasli. Bijahu to plodne godine za mene, a mislim i za njega, dragocjene stručno i u oblikovanju čisto ljudskih odnosa.

Kad je prijatelj Vidaković zamišljao svoj rad o Jurju Križaniću, rodila mu se misao da taj rad predloži kao doktorsku tezu na ljubljanskom Filozofskom fakultetu, jedinom fakultetu u sklopu sveučilišta na jugoslavenskom državnom području gdje je to bilo moguće. Bijashe negdje sredinom 1963. godine kad mi je to rekao na nekom susretu. Zanimalo ga da li bi realizaciji mogle prethoditi neke zapreke. Sjećam se da sam se za to odmah oduševio. Potanko smo se dogovorili o formalnostima koje prate takav proces, a ujedno sam mu s obzirom na njegov znanstveni opus kao i formalne kvalifikacije izrazio uvjerenje da nema ničega što bi moglo spriječiti ostvarenje izrečene zamisli. Kad sam u toj stvari dobio privolu, razgovarajući o njoj na dekanatu ljubljanskog Filozofskog fakulteta, savjetovao sam mu neka obavi sve potrebne formalnosti. Naravno bijahu mu potrebni razni dokumenti. U vezi s time trebalo se pobrinuti i za nostrifikaciju diplome, koju je godine 1941. dobio na Papinskom institutu za crkvenu glazbu u Rimu i s njome

¹ Pisma što ih je A. Vidaković pisao autoru ovoga priloga pohranjena su u autorovu privatnom arhivu.

stupanj magistra kompozicije. To i tehnička izrada u međuvremenu već završenog djela, koje je po propisima trebalo predložiti u 10 primjeraka, trajalo je dosta dugo. U pismo koje mi je pisao, a datirano je s 11. studenoga 1963., piše Vidaković o tome slijedeće: »Prvih 6 kopija moje radnje su pretipkane, a sada čekam na ostalo. U međuvremenu će valjda stići i diploma iz Rima, pa ću prosljediti Muzičkoj akademiji na nostrifikaciju. Dotle će radnja biti ispravljena i uvezana i onda ću sve skupa poslati na Dekanat.«

Iz dokumentacije² je vidljivo da su aktualni forumi u Rimu navedenu diplomu ovjerili u danima 3., 7., 9., 10. siječnja 1964. Kad ju je njen nosilac primio, poslao ju je zagrebačkoj Muzičkoj akademiji gdje su je ubrzo, 22. veljače 1964. nostrificirali. Neposredno iza toga, 25. veljače 1964. poslao je Vidaković dopis »Dekanatu Filozofskog fakulteta u Ljubljani, Odjel za muzikologiju« sa slijedećim sadržajem:

»Potpisani prijavljujem temu za dizertaciju iz muzikologije pod naslovom Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe s molbom da se odobri. — Primijecujem da sam tu temu odabrao i obradio na poticaj VIII. Odjela za muzičku umjetnost Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, koja je radnju uzela u svoj izdavački plan i objaviti će je u 'Radu VIII. Odjela' tokom 1964. godine.« Toj prijavi priložio je sve što u tu svrhu zahtijevaju propisi: curriculum vitae, bibliografiju (»popis radova«) i dispoziciju teme (»dispozicija radnje«), sve iscrpno i s jasnim formulacijama. Biografski podaci o njemu svakako su nam dobro poznati, kao i bibliografski.³ Ali u navedenom prilogu oni su sasvim izvorni, koncipirao ih je sam Vidaković i zato mislim da je pravo ako se objave u njegovoj stilizaciji (vidi tekst na str 81).

Kod curriculum vitae čini mi se da bi bilo potrebno za istraživanje svih pojedinosti na ovom mjestu objaviti također dispoziciju doktorske teme, kako ju je u navedenom prilogu sam ocrtao (vidi tekst na str 81).

Iz tog obrazloženja jasno su raspoznatljivi vidici koji su vodili autora u pripremanju navedenog djela.

Uz prijavu od 25. veljače 1964. Vidaković nije priložio dokumente o svojim formalnim kvalifikacijama, što je doduše u smislu propisa bilo potrebno. To je učinio naknadno, o tome svjedoči njegov dopis Dekanatu filozofskog fakulteta od 4. ožujka 1964. u kojem je rečeno:

»U vezi moje molbe i dizertacije, koje sam dne 3. III. 1964. predao Naslovu i nakon što sam tajniku fakulteta pokazao originale svih mojih diploma, u prilogu dostavljam slijedeće: 1) Sudski ovjereni prijepis *Diplome magisterija iz kompozicije* izdan dne 10. VI. 1941. od Papinskog Instituta za crkvenu glazbu u Rimu, a nostrificiran dne 22. II. 1964. od Dekanata Muzičke akademije u Zagrebu; 2) Od Sveučilišta ovjereni originalni prijepis *Diplome Teološkog fakulteta* izdan dne 19. VI. 1952. u Zagrebu.«

Prema tome svoje diplome je na Dekanatu spomenutog fakulteta 3. ožujka 1964. predao sam na uvid. Tada je po svoj prilici predao i propisani broj disertacije, premda je formalni dopis koji se odnosi na tu predaju datiran s 28. veljače 1964. U izvorniku on glasi ovako:

»Potpisani dostavlja 10 primjeraka svoje dizertacije pod naslovom 'Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe' s molbom da se uzme na ocjenu i prihvati. Ujedno prilaže i ove dokumente: 1) Nostrificiranu Diplomom Magisterija iz kompozicije, postignutu u Rimu na Papinskom institutu za crkvenu glazbu 1941. godine 2) Diplomom Magisterija iz gregorijanskog koral, postignutu na istom

² Sva ovdje spomenuta dokumentacija nalazi se isto tako u privatnom arhivu pisca ovog priloga.

³ V. npr. Muzička enciklopedija, II, 1963, 762; MGG 13, 1599-1600; La musica II, 1971, 1416; Larousse de la Musique 2, 1957, 469; Enc. de la Musique Fasiquelle III, 1961, 855.

Institutu 1941. godine 3) Diplomom o svršenom studiju da Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 1937. godine.«

Kad je predavao disertaciju imao je očito samo izvornike navedenih diploma, a ne i duplikate koji bi za tu svrhu bili dovoljni. Kao što se vidi iz već navedenog njegovog dopisa od 9. ožujka 1964. pobrinuo se za duplikate nekoliko dana kasnije te ih poslao Dekanatu.

Ubrzo nakon toga fakultetska uprava ljubljanskog Filozofskog fakulteta, današnji pedagoško-znanstveni savjet, raspravljala je na svojoj sjednici o Vidakovićevoj prijavi. Premda je disertacija bila već predložena, bila je u skladu s tradicionalnim postupkom najprije izabrana komisija za pregled dokumenata i prosudbu doktorske teme. Komisiju su sačinjavali potpisani i kroatist prof. Emil Štampar koje je Dekanat o tome formalno obavijestio dopisom od 7. travnja 1964. Ustanovili smo da kandidat Vidaković zadovoljava sve formalne uvjete te da tema koju je prijavio odgovara namjeni. Na temelju tog mnijenja odredila je fakultetska uprava komisiju za ocjenu doktorske teze u kojoj smo bili potpisani autor ovog članka, povjesničar B. Grafenauer i E. Štampar.

Sve nas koji bijasmo članovi komisije privukla je Vidakovićeve disertacija. Čitali smo je intenzivno i s napetom pozornošću koju je zavrjedila. Bijaše to rad koji je napisao formirani muzikolog, toga smo svi bili svjesni. Osim toga bila je to građa izvanredno zanimljiva već zbog samog Jurja Križanića, a svaka-ko s tim u vezi ponajprije muzikološki. Dogovorili smo se da će izvještaj o njoj sastaviti potpisani, kasnije ćemo ga zajednički pročitati i eventualno redigirati, potpisati i predložiti fakultetskoj upravi. U nastavku postupka ona bi taj izvještaj prihvatila, odredila komisiju za obranu disertacije te preporučila realizaciju konačne faze tog procesa. Slijedila bi samo obrana i zatim promocija.

Sve govori da smo žurili, premda nije za to postojao nikakav izvanjski uzrok. Primjer bijaše jasan i neosporan. Bijaše prijedopne 19. travnja 1964. kad sam u svom kabinetu na fakultetu sastavljao izvještaj o Vidakovićevoj disertaciji. Već sam se bližio njegovom kraju, kad zazvoni telefon: od kuće su mi javili da je upravo stigao telegram iz Zagreba s viješću koja me potresla — Albe Vidaković je prijašnji dan umro. Ruka mi se zaustavila, pogled se usmjerio u neizmjerne daljine. Bogat život zaustavio se tik pred ostvarenjem zamisli koja je za Vidakovića nešto značila; ta porodila se u njemu i njegovom htijenju: bio bi prvi doktor muzikoloških znanosti koji je ikada za tu disciplinu bio promoviran na nekom, u ovom slučaju ljubljanskom, sveučilištu na jugoslavenskom državnom prostoru, s njime bi se ponosila također muzikološka katedra ljubljanskog Filozofskog fakulteta. Prerana smrt nije dopustila da Vidakoviću biografiju dopuni zanimljiv i značajan fragment, podatak o njegovom doktorskom naslovu. Taj je list ostao nepopunjen, doduše skoro do kraja ispisan, ali bez onog završetka koji bi značio konkretizaciju započetog nauma i formalno priznanje već završenom radu. Rad je ipak izašao⁴ i time je njegova temeljna namjera i značenje ispunjeno. Zaključio je muzikološki opus tog značajnog istraživaoca koji je imao pred sobom još velike planove, ali je već i time što je do tada učinio kvalitetno doprinio povijesti hrvatske glazbe te stekao za sebe priznanje i u širem muzikološkom svijetu.

⁴ v. Vidaković A., »Asserta musicalia« (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe, u: Rad JAZU, knj. 337, Zagreb, 1965.; Yury Krizanitch's Asserta musicalia (1656) and his other musical works. Zagreb, 1967.

NEKOLIKO USPOMENA NA PROFESORA ALBU VIDA KOVIĆA

Vladimir Fajdetic, Rijeka

Sjećajući se 10-obljetnice smrti prof. Albe Vidakovića naviru mi pred oči uspomene iz onih dana kada je bio profesor na Hrvatskom državnom konzervatoriju, gdje mi je u Srednjoj glazbenoj školi iste ustanove predavao harmoniju i kontrapunkt. Htio bih kao njegov bivši učenik malo pabirciti po vlastitom pamćenju da nekim bilješkama i slikama, koje mi se nepovezano redaju, osvjetlim ili još dopunim njegov lik čovjeka i znanstvenog radnika, s kojim sam i poslije školovanja održavao veze i savjetovao se u mnogim pitanjima crkvene glazbe i glazbe uopće.

Bilo je tome davno, tamo negdje oko 1941. kad je mladi svećenik i glazbenik Albe Vidaković završio studij u Rimu i bio dodijeljen za nastavnika harmonije, kontrapunkta i orgulja na Hrvatskom državnom konzervatoriju, današnjoj Muzičkoj akademiji, koja se, koliko se sjećam, neposredno prije toga zvala Akademija za glazbu i kazališnu umjetnost. Mladi, vitki crnomanjasti čovjek, kome su se i crni okviri naočala usklađivali s cijelom pojavom, svojim neposrednim nastupom osvojio nas je, kako se ono kaže »iz prve«. Dogovorio se s nama, koji smo po- hađali I. harmoniju za redoslijed satova i počeo ozbiljno raditi. Svi smo ga zavoljeli i bilo nam je upravo drago da nam baš on predaje, iako smo odmah osjetili da želi dati sve ali isto tako i traži. Kod ispravljanja harmonijskih zadataka uvijek nam je u sviranju ukazivao na različita rješenja, ali je uvijek istaknuo da je jedno najbolje. Nije skrivao osobna zadovoljstva videći dobre zadatke i tada bi u šali dobacio: »Bit će nešto od tebe«. Isto bi nas tako često u šali nazivao: »Moji harmonikaši«, što je, čini mi se, bila aluzija na pojam »harmonika« u smislu »harmonija« naveden u knjigama »Hrvatska narodna glazba i »Hrvatska umjetnička glazba« dr. Božidara Sirole.

U razgovorima za vrijeme čekanja u hodniku na praznu sobu, jednom su ga neki pitali da im kaže odakle je, jer nisu pouzdano znali, a zanimalo ih je. Spomenuo je tom prilikom svoje Bunjevce i napomenuo da je naš kolega Pavao Bačić također istog porijekla. Bilo mi je onda jasno da je njegovo prijateljstvo odnosno sklonost da Paji posebno pomogne bilo vezano uz rodni kraj, a koliko znam, do smrti je održavao veze sa svojim zemljakom, koji se poslije svršenog školovanja kao klarinetist vratio u zavičaj. I. godina harmonije mi je prošla s ocjenom vrlo dobar, a II. godinu sam također nastavio kod prof. Vidakovića, nakon čega je slijedila nastava kontrapunkta.

Albe Vidaković se bavio osobitim promicanjem duhovne glazbene baštine u duhovnim koncertima koje je nazvao »Glazbena razmatranja«, a održavali su se, mislim, jedanput ili dvaput mjesečno iza podnevnih mise u zagrebačkoj katedrali. Koncerti su bili pažljivo pripremljeni i na akademskoj visini, a u njima su sudjelovali naši poznati pjevači i instrumentalisti, kao i neki naši budući umjetnici koji su upravo na tim koncertima imali odskočnu dasku za daljnje uspjehe. Kao solisti su među ostalima nastupili mons. Krešimir Pečnjak, Vladimir Ruždjak, Renata Seringer, Višnja Manasteriotti, Nada Tončić, Miroslav Slik, Viktor Koščica i drugi profesionalci i studenti, uz katedralni zbor.

Uz te koncerte ostala mi je u osobitom sjećanju jedna svečana misa, na neku godišnjicu, na kojoj se, mislim, kao praznovečera izvodila Vidakovićeve *Missa ceaciliana*, a na Prikazanje je izvedena skladba Vatroslava Lisinskog *Cum invocarem* u kojoj je solističku dionicu pjevala Nada Tončić. Izvedbom je ravnao Vidaković i sjećam se, da je o tome bilo poslije mnogo pohvala. A čini mi se, da je to bilo